

KULTŪROS MINISTERIJOS IR LIETUVOS KULTŪROS TARYBOS 2025–2028 METŲ TYRIMŲ PLANAS

Eil. Nr.	Tyrimo, vertinimo, analizės ar studijos pavadinimas	Tikslas	Vykdymo terminas
<u>Kultūros ministerijos planuojami atlikti tyrimai</u>			
1.	Scenos meno kūrėjų kompensacinių išmokų sistemos peržiūra	Profesionaliojo scenos meno įstatymas nustato, kad profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniais darbuotojams (priklausomai nuo jų darbo specifikos), kai jie negali vykdyti kūrybinės veiklos ir dėl to nutraukiama jų darbo sutartis, kas mėnesį mokama 13 bazinių socialinių išmokų dydžio kompensacinė išmoka. Ši teisė yra susieta tik su darbo sutartimis, tuo tarpu kūrybiniai darbuotojai dirba ir pagal autorines ir kitokias sutartis. Šie darbuotojai negali pasinaudoti teise į kompensacinę išmoką. Siekiant įvertinti šios socialinės problemos mastą, kiek darbuotojų, kuriems pagal jų veiklos specifiką priklausytų kompensacinės išmokos, negali jos gauti, numatoma atlikti profesionaliojo scenos meno įstaigos statusą turinčių įstaigų apklausą.	2025 m. II–IV ketv.
2.	Nacionalinės kultūros darbotvarkės 2040 aprėpties ir galimos struktūros vertinimas	Nacionalinės kultūros darbotvarkės rengimas numatytas LR Kultūros pagrindų įstatyme. Strateginio valdymo įstatymas numato, kad Nacionalinėms darbotvarkėms rengti atliekamos aplinkos analizės. Šio tyrimo metu gautos išvalgos sudarys aplinkos analizės dalį, pagrįs dokumento tinkamos struktūros pasirinkimą.	2025 m. III–IV ketv.
3.	Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo analizė	Sukurti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos (toliau – NKPA) specialistų kvalifikacijos tobulinimo modelį (konceptiją), derantį su tvarumo principais ir stiprinantį nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos sistemos specialistų kompetencijas.	2025 m. III–IV ketv.
4.	Vilniaus senojo teatro atnaujinimo galimybių studija	Vilniaus senasis teatras turi ypatingai turtingą istoriją. Tai vienintelis valstybinis teatras vaidinantis tautinių mažumų kalbomis. Atliekant galimybių studiją tikimasi suformuoti Vilniaus senojo teatro pastato ir veiklos atnaujinimo pasiūlymus, atkreipiant dėmesį į tautinių mažumų ir užsieniečių gyvenančių ir dirbančių Lietuvoje kultūrinės įtraukties tikslus.	2025 m. II ketv. – 2026 m. I ketv.
5.	Mokestinių lengvatų fiziniams asmenims poveikio vertinimas	Mokesčių ekspertų nuomone 1,2 % GPM skyrimo mechanizmas paramos skyrimą skatina mažiau nei mokestinės lengvatos fiziniams asmenims. Numatomas tyrimas turėtų plačiau išanalizuoti galimą mokestinių lengvatų fiziniams asmenims poveikį ir pateikti siūlymus fiskalinės politikos formavimui.	2025 m. III ketv. – 2026 m. II ketv.
6.	Architektūros kūrinių autorių teisių apsaugos analizė	Analize siekiama įvertinti architektūros kūrinių, kaip autorių teisių apsaugos objektų, naudojimą, apsaugą ir jų teisių perdavimo tvarką, bei išskirti esmines problemas, su kuriomis susiduria tokių objektų naudotojai bei teisių turėtojai.	2025 m. III ketv.– 2026 m. II ketv.

Eil. Nr.	Tyrimo, vertinimo, analizės ar studijos pavadinimas	Tikslas	Vykdymo terminas
7.	Kultūros turinio sklaidos skaitmeninėje erdvėje papildomo mokesčio reglamentavimo poveikio vertinimas	Kino ir žiniasklaidos sektoriams patiriant vis didesnę spaudimą iš auditorijas perimančių pasaulinių interneto turinio platformų, esminis klausimas – kaip subalansuoti šiuos interesus, siekiant išlaikyti minėtų vietinių sektorių gyvybingumą (pelningumą). Pastarųjų interesas – kad platformų valdytojai turėtų prievolę dalį gautų lėšų investuoti Lietuvoje į kultūros produktus arba būtų apmokestinti specialiuoju (skaitmeniniu) mokesčiu. Klausimas aktualus ir dėl kitų priežasčių – (1) JAV griežtos pozicijos ES atžvilgiu dėl esamų ir ypač naujų reguliavimo iniciatyvų, taip pat (2) dėl teisingo / proporcingo atlygio kūrėjams (autoriams) paskirstymo mechanizmo (taip pat ir tuo atveju, jei nebūtų siūloma taikyti naujus mokesčius).	2025 m. III ketv. – 2026 m. III ketv.
8.	Kultūros srityje veikiančių fondų, kitų finansavimo programų efektyvumo vertinimas	LRV programos nuostatų įgyvendinimo plane numatyta įkurti kultūros paveldo fondą. Tokio fondo steigimas taip pat numatytas LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 pakeitimo įstatymo projekte. Numatoma, kad tyrimo metu bus atlikta veikiančių fondų ir finansavimo programų analizė, pristatyta geroji užsienio praktika bei pasiūlytos galimos kultūros paveldo fondo steigimo, valdymo, administravimo, finansavimo šaltinių, veiklos lauko alternatyvos, prisidės prie tokio fondo kūrimo pagrįstumo, jo valdymo ir veiklos efektyvumo.	2025 m. IV ketv. – 2026 m. III ketv.
9.	Viešojo intereso gynimo kultūros paveldo srityje vertinimas	Atlikti bandomąjį tyrimą Kultūros ministerijos valdymo srityje dėl viešojo intereso gynimo proceso civiline ar administracine tvarka, apimančio ne tik atstovavimą teismuose, bet ir teismų sprendimų vykdymą, regreso teisės taikymą, teisės spragų ar teisinio reguliavimo, sąlygojusių pralaimėtas bylas, keitimą, taip pat dėl šio proceso stebėsenos sistemos.	2026 m. I ketv. – 2027 m. I ketv.
10.	Tautinių mažumų būklės vertinimas (periodinis)	Remiantis anksčiau atliktų tyrimų rezultatais, kitų duomenų ir prieinamos informacijos, jos sisteminės analizės pagrindu, sukurti metodiką, skirtą tautinių mažumų būklės periodinei stebėsenai ir įvertinti tautinių mažumų būklę Lietuvoje.	2025 m. I ketv. – 2026 m. IV ketv. 2028 m. I–IV ketv.
11.	Sociolingvistinės situacijos ir lietuvių kalbos vartojimo vertinimas (periodinis)	Lietuvoje trūksta tyrimų ir mokslinių duomenų, metodinių priemonių apie sociolingvistinę situaciją ir jos pokyčius trumpalaikėje bei ilgalaikėje perspektyvoje. Numatomo vertinimo tikslas – atlikti sociolingvistinės situacijos ir lietuvių kalbos vartojimo visuomenėje tyrimą.	2026 m. I–IV ketv. 2028 m. I–IV ketv.
12.	Lietuvos gyventojų nelegalaus turinio naudojimo lygio pokyčio tyrimas (periodinis)	Įvertinti visuomenės (visos ir atskirtos jos grupės – jaunimo) elgsenos ir nuostatų dėl nelegalaus turinio (audiovizualinių, muzikos kūrinių, knygų, mokomosios literatūros, natų ir pan.) naudojimo pokytį (tendencijas) ir nustatyti piratavimo indeksą momentiniu laikotarpiu.	2026 m. II–IV ketv. 2028 m. II–IV ketv.

Eil. Nr.	Tyrimo, vertinimo, analizės ar studijos pavadinimas	Tikslas	Vykdymo terminas
13.	Duomenų apie nekilnojamojo kultūros paveldo objektų (statinių) surinkimo ir sisteminimo metodikos parengimas bei šių duomenų perdavimas/ perkėlimas į kultūros vertybių registrą (KVR)	Tyrimu siekiama inventorizuoti ir surinkti prieinamus duomenis apie nekilnojamojo kultūros paveldo objektus (toliau – KPO), kurie iki šiol nebuvo renkami, sisteminami ir stebimi. Vyriausybė 2024 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 806 „Dėl kultūros statistikos rengimo“ įpareigojo rengti statistinę informaciją apie KPO skaičių pagal naudojimo paskirtį, KPO nuosavybės formą ir valdytojų teisinį statusą, KPO, naudojamų kultūrinei veiklai (-oms) skaičių ir jų lankytojų skaičių, virtualių apsilankymų skaičių, kultūrinės edukacijos dalyvių skaičių ir pajamas iš kultūrinės veiklos (-ų). Šių KPO duomenų stebėseną būtina duomenimis grįžtai kultūros paveldo politikai, užtikrinant efektyvią kultūros paveldo objektų apsaugą, prioritetizavimą ir potencialo įveiklinimą šiuolaikinės visuomenės poreikiams.	2026 m. II ketv.– 2027 m. II ketv.
14.	Lietuvos gyventojų skaitymo įpročiai (periodinis)	Po 9-erių metų pertraukos 2024 m. buvo atliktas tyrimas „Lietuvos gyventojų skaitymo įpročiai“, kuriuo užfiksuotas skaitymo dažnumas ir kt. rodikliai. Turint šį atskaitos tašką, svarbu skaitymo duomenis kaupti sistemingai ir tyrimą kartoti kas trejus metus: užfiksuoti statistiką ir pokyčius, įsivertinti visuomenės raštingumo rizikas. Siekiant geresnių galimybių palyginti Europos šalių skaitymo statistiką, tinklas „EU Read“ 2024 m. pab. pristatė gaires Europos skaitymo tyrimams – rengiant naują anketą, bus vadovaujamosi gairėmis ir siekiama skaitymo tyrimo duomenų suderinamumo. Atsižvelgiant į teisinį sudėtingumą apklausiant jaunimą iki 16 m., tyrimo amžiaus imtis numatoma 16–70+. Duomenų apie jaunimo skaitymą situaciją turėtų amortizuoti tarptautiniai tyrimai: PIRLS (angl. <i>Progress in International Reading Literacy Study</i>) ir PISA (angl. <i>Programme for International Student Assessment</i>) ir atskirų skaitymo tyrėjų, bibliotekinių inicijuojamos apklausos bibliotekose.	2026 m. IV ketv. – 2027 m. II ketv.
<u>Lietuvos kultūros tarybos planuojami atlikti tyrimai</u>			
1.	Teisingas atlygis už kūrybą	Įvertinti, koks atlygis kūrėjams yra numatomas Lietuvos kultūros tarybos (toliau – LKT) finansuojamuose projektuose, t. y. kokia valstybės investicijų dalis į kultūros projektus yra perskirstoma sumokant honorarus menininkams, kokie egzistuoja skirtumai tarp kultūros ir meno sričių, bei juridinio organizacijų statuso. Kadangi tyrimas yra tęstinis, siekiama įvertinti, koks pokytis yra įvykęs nuo 2022 metų, ar taikyti instrumentai, skatinti mokėti atlygius menininkams, veikė. Taip pat tyrimo apimtyje bus siekiama pamatuoti visuomenės nuostatas menininko atžvilgiu, atliekant Omnibuso apklausą.	2025 m. IV ketv. – 2026 m. I ketv.

Eil. Nr.	Tyrimo, vertinimo, analizės ar studijos pavadinimas	Tikslas	Vykdymo terminas
2.	Savivaldybių kultūros indeksas (periodinis)	Pakartotinai sudaryti 2023–2024 metų savivaldybių kultūros indeksą. Bus siekiama, kad indeksas pateiktų kultūros situacijos reprezentaciją kiekvienoje savivaldybėje, kad jis būtų aktualus savivaldybėms ir galėtų nurodyti skirtumus, lyginant savivaldybes tarpusavyje, bei identifikuoti stipriausias ir silpnąsias kultūros sritis savivaldybėse.	2026 m. I ketv.
		Pakartotinai sudaryti 2025–2026 metų savivaldybių kultūros indeksą.	2027 m. IV ketv.
		Pakartotinai sudaryti 2027 metų savivaldybių kultūros indeksą.	2028 m. IV ketv.
3.	Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimas pagal ESS-net Culture (periodinis)	Įvertinti gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis pokytį per 2024–2026 metų laikotarpį: 1) gyventojų nuomonę apie kultūros produktų/paslaugų prieinamumą ir kokybę; 2) gyventojų kultūros produktų / paslaugų vartojimo lygį, dalyvavimą kultūrinėje, meninėje veikloje.	2025 m. IV ketv. – 2026 m. II ketv.
4.	Programos „Baltijos kultūros fondas“ rezultatų tyrimas	Baltijos kultūros fondo programa siekiama skatinti trijų Baltijos valstybių – Lietuvos, Latvijos ir Estijos – kultūrinį bendradarbiavimą Baltijos šalyse ir už jų ribų bei stiprinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos kultūros tarptautiškumą per bendrus kultūrinius renginius. Tyrimu siekiama įvertinti septynerius metus vykdomos, tris Baltijos šalis, tiek pagal programos iniciatorius ir finansuotojus, tiek pagal projektų vykdytojus, apjungiančios programos rezultatus bei pateikti rekomendacijas tolimesniai programos įgyvendinimui, apjungiant trijų šalių patirtis.	2026 m. I–II ketv.
5.	Lietuvos kultūros tarybos strateginio finansavimo rezultatų tyrimas	Įvertinti LKT strateginio finansavimo kuriamą vertę. Tyrimo objektas – strateginį finansavimą gaunančios organizacijos (nagrinėjamos Lietuvos kultūros tarybos finansavimo priemonės: Strateginis kultūros organizacijų finansavimas, Strateginis asociacijų, skėtinių organizacijų, Strateginis tarptautinių renginių finansavimas). Tyrimu siekiama pateikti rekomendacijas, kitam 3 metų finansavimo etapui, įvertinant galimybes plėsti ar atnaujinti organizacijų sąrašą, bei įvertinant tvarių investicijų svarbą.	2026 m. I–III ketv.
6.	Kultūrinio ugdymo poveikis ugdymo procesui, remiantis vizualinio mąstymo strategija ugdant mokinių kritinio ir kūrybinio mąstymo įgūdžius	Įvertinti socialinį kultūros poveikį. Tyrimas analizuoja kultūrinio ugdymo poveikį kūrybiniam ir kritiniam mokinių mąstymui.	2025 m. III ketv. – 2026 m. III ketv.

Eil. Nr.	Tyrimo, vertinimo, analizės ar studijos pavadinimas	Tikslas	Vykdymo terminas
7.	Lietuvos kultūros statistikos plėtotė	Atnaujinti esamus ir įtraukti naujus, kultūros politikai, kultūros politikos tyrėjams ir kultūros organizacijoms aktualius kultūros statistikos rodiklius, viešai skelbiamus tinklalapyje www.kulturosstatistika.lt	2026 m. I–IV ketv. 2027 m. I–IV ketv. 2028 m. I–IV ketv.
8.	Kultūros auditorijų tyrimas: „atskirties“ auditorijų įtraukimas į bendruomenės ir kultūrinės veiklas	Remiantis „Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis“ tyrimo duomenimis, atlikti detalų Lietuvos visuomenės socialinių grupių, susiformavusių pagal kultūrinės nuostatas, tyrimą, įvertinti veiksniai, kurie lemia socialinių grupių formavimąsi bei priežastis, kodėl formuojasi kultūroje nedalyvaujančios visuomenės grupės. Tyrimu bus siekiama pateikti rekomendacijas kultūros organizacijoms, kaip įtraukti į kultūrinės veiklas kultūroje nedalyvaujančius asmenis. Tyrimu taip pat siekiama aktualizuoti auditorijų profiliavimo aspektą, pažymint, kad kultūros veiklose dažniausiai dalyvauja jau į kultūrinės veiklas įsitraukę asmenys, o didelė dalis visuomenės (apie 50 proc.) nedalyvauja kultūrinėse veiklose iš viso arba tik per žiniasklaidos priemones. Tyrimu taip pat bus vertinama Lietuvos „paribio“ teritorijų auditorija, identifikuojant veiksniai, lemiančius menkus socialinio kapitalo rezultatus, formuojančius atskirtį.	2026 m. III ketv. – 2027 m. I ketv.
9.	Kultūros poveikis socialinei plėtrai	Remiantis LKT administruojamų programų: „Menas žmogaus gerovei“, „Mėgėjų meno renginiai“, „Kūrybinės bendruomenių iniciatyvos“ duomenimis bei pasitelkiant SROI metodiką, įvertinti, kokią socialinę grąžą (geresnė sveikata, stipresnės bendruomenės, pasitikėjimas valstybe ar kt.) sukuria investicijos į kultūrą. Atlikus tyrimą taip pat bus siekiama pateikti rekomendacijas Lietuvos kultūros tarybos administruojamoms programoms, siekiant užtikrinti tvarius finansavimo rezultatus ir apčiuopiamą socialinę grąžą.	2026 m. III ketv. – 2027 m. I ketv.
10.	Kultūros poveikis individo gerovei	Remiantis „Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis“ tyrimo duomenimis, kiekybiškai įvertinti, kokia subjektyvi individo gerovė yra sukurama per kultūros dėmenį.	2026 m. III ketv. – 2027 m. II ketv.
11.	Investicijų į kultūros sektorių grąža	Atlikus kultūros organizacijų tyrimą, įvertinti, kokia investicijų į kultūros sektorių ekonominė grąža, kaip viešos investicijos paskatina papildomų pajamų pritraukimą iš privačių rėmėjų ir uždirbamų pajamų. Taip pat bent iš dalies įvertinti, kokia netiesioginė ekonominė grąža yra sukurama (pvz., pritraukiant kūrėjus, skatinant atvykti turistus, skatinant bendradarbiavimą tarp skirtingų organizacijų ar kuriant vietovės identitetą, vietokūrą).	2027 m. I–IV ketv.
12.	LKT sklaidos užsienyje skatinimo vertinimas	Įvertinti per LKT skiriamą finansavimą užtikrinamą Lietuvos kultūros skaidą užsienyje: jos apimtis, rezultatus, sukuriamą šalies kūrėjų matomumą ir tinklaveikos galimybes, įvertinant LKT paminėjimus per finansuotus projektus pasaulio internetinėje žiniasklaidoje.	2027 m. I–IV ketv.

Eil. Nr.	Tyrimo, vertinimo, analizės ar studijos pavadinimas	Tikslas	Vykdymo terminas
13.	Investicijų į regionų kultūrą nauda Lietuvoje	Įvertinus visas viešųjų investicijų į regionų kultūrą apimtis nustatyti kuriamą naudą regionams (vietokūros, vietos identiteto, ekonominės gražos, socialinės gražos aspektais), pateikti rekomendacijas tolimesniam regionų kultūros politikos įgyvendinimui.	2027 m. III ketv. – 2028 m. III ketv.
14.	DI ir kultūra	Išanalizuoti dirbtinio intelekto (DI) poveikį kultūros laukui – kūrėjui (kūrybos procesui ir atlygiui) ir kultūros vartotojui.	2028 m. I–III ketv.
15.	Kultūros vaidmuo imigrantų socialinėje integracijoje: kultūrinės veiklos ir jų socialinė graža	Išsiaiškinti kiek, kaip dažnai ir kokiomis meninėmis praktikomis užsiima ir/ar kokiose kultūros veiklose dalyvauja/linkę dalyvauti Lietuvoje gyvenantys imigrantai, kaip jos padeda jiems integruotis į Lietuvos visuomenę, kokį turi socialinį poveikį (sąsajoms su Lietuva kurti) bei pateikti didžiausią socialinę vertę kuriančių kultūrinių veiklų rekomendacijas. Šiandienos imigrantai yra ateities tautinės mažumos, todėl jų integracija per kultūrą gali tapti postūmiu proveržiui.	2028 m. II–IV ketv.
16.	Menininkų kūrybinės ir ekonominės aplinkos vertinimas (periodinis)	Išanalizuoti kūrėjų kūrybinę, ekonominę, socialinę padėtį. Vertinimas turės būti atliktas ir pasiūlymai pateikti atsižvelgiant į skirtingas kūrėjų amžiaus grupes, skirtingų kultūros sričių specifiką, regioniškumą, lyčių lygybės aspektus ir kt. Įvertinant menininkus bus siekiama neapsiriboti meno kūrėjo statusą turinčiais ar Lietuvos kultūros tarybos stipendijų konkursuose dalyvaujančiais kūrėjais. Atliktas tyrimas prisidės prie sisteminio meno kūrėjų ir jų kūrybinės, ekonominės aplinkos stebėjimo, ilgalaikio duomenų apie menininkus rinkimo ir analizavimo.	2028 m. I–IV ketv.